

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	7 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 25 bani.			

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Alegerile.

Privitor la ținuta noastră la alegerile pentru parlament, Comitetul redacțional a hotărât următoarele:

I. Luăm cu deosebită bucurie la cunoștință hotărârea d-lui Nico cav. de Vlad paroch în Nepolocăuț din neam de mazili și naționalist vrednic de-a candida în districtul electoral Vășcăuți-Stanești-Vijnița împotriva lui Stocki, voind să dea prilej Răzeșilor din acele districte de-a arăta prin votarea lor, că voiesc să se emancipeze de tutela Ucrainilor și doresc să se întoarcă la sinul națiunii române. Adresăm așadară cătră Răzeșii din acele districte, precum și oricărui Român bun ce are legături cu alegătorii d e acolo, să stăruie ca toți Răzeșii, precum și acei alegători cari înțeleg că nu e de cinstea lor să aleagă ca reprezentant al lor pe un galițian uniat, să voteze toți pentru d. Vlad.

*Fraților Răzeși din districtul electoral Vășcăuți-Stanești
Vijnița!*

Aveți acum prilejul, D-voastră, acei cari mai țineți minte, din părinți și strămoși, ce a fost odată țara Bucovinei, acei cari ați auzit din oameni bătrâni de vremuri mai bune, unde Galițienii încă nu se vârase în satele voastre pentru a se face prin numărul lor și prin îndrăzneală nerușinată, stăpâni pe pământurile voastre și să împărțească cu voi rodul unei țeri pentru care ei nu au luptat, pe care ei nu au apărat-o în vremuri grele, aveți prilej, zic, să rădicați glasul vostru și să ziceți, cu hotărâre și deamnă deștep-

tare, că nu vreți să mai știți de stăpânire galițiană, de epitropie ucraină, ci vreți să fiți iarăși ceea ce ați fost, adecă Români, fiii adevărați ai acestei țeri ce hrănește atâția venetici, Români ce voiesc să-și câștige înapoi moștenirea pierdută, adecă limba românească, și să-și păstreze biserica și legea adevărată pe care uniții voiesc să ne-o fure. Nu vă lăsați dară înșelați de veneticul, de uniatul Stocki, ci glăsuiți toți pentru domnul

Nico cav. de Vlad

paroh în Nepolocăuț.

care vă va ajuta să căpătați școli românești unde copiii voștri să învețe limba ce-au vorbit-o strămoșii voștri, va grijii ca în bisericile voastre să se facă slujba românește, vă va închina toată munca ce se cere dela un deputat adevărat, va veni la voi să vă asculte durerile și necazurile și care vă este prieten adevărat, căci e de același neam cu voi, fiind el singur din părinți Răzeși.

Fraților Răzeși! glăsuiți dar toți, în 13 Iunie, pentru Răzeșul Nico cav. de Vlad paroh.

II. În al doilea rând ne-am hotărât să combatem în modul cel mai hotărât candidatura d-lui Fl. Lupu în districtul electoral Storojineț-Cernăuți și să recomandăm pe candidatul care a avut până acuma mandatul acesta, pe d. **Dr. Constantin Isopescul-Grecul.**

Pentru atitudinea aceasta ne-am decis din mai multe cauze, cari se țin de principiile noastre. Și avem cu atât mai mult drept să ne rostim, pentru-că cel puțin jumătate din alegători în acest district sunt Răzeși.

Înainte de toate, fiecare își aduce bine aminte că d. Fl. Lupu, mai dăunăzi, după alegerile dietale, a apelat la deputați ca să nu primească două mandate: cine vine în parlament să dea mandatul în dietă. Această învățătură e pentru alții. Alții nu vor fi în stare să poarte două sarcini. Numai d-sa are umeri de titan și ar duce-o ușor par'că și cu zece mandate. Deci, acum din capul locului lucrul pare a nu fi curat. Ne pare și noauă că prea multe mandate pot fi, ce-i drept, în folosul deputatului ce le are, nu însă în folosul poporului care le dă. De aceea îl poftim frumos pe d. Lupu, să se mulțumească cu mandatul în dietă, să se mulțumească cu prezidenția dela bancă, cu fericirea Centralei care merge așa de bine (!) sub înțeleapta lui conducere, să se mulțumească în fine cu gheșefturile lemnelor, și să se lase de parlament. Căci, cum se poate vedea, aceste posturi, pe lângă cari mai s'ar putea adauge unele, îi dau destul de lucru.

Avem însă motive și mai vajnice: d. L u p u e legat prea tare de K o k o W a s s i l k o, pentru ca să avem încredere în d-sa că va putea să reprezinte interesele noastre naționale cu deplină tărie și demnitate. D-sa e prea mult negustor pentru ca interesele sale personale să-i lase mână liberă în treburile binelui obștească. Și chiar candidatura aceasta nu e decât o negustorie: prin ea, voiește să-și cârpească mrejele de pescuire cari încep a plesni pe unele locuri și trebuie drese în grabă: niște mreje uriașe pe cari mii de mâni le țin, din cari însă numai puține mâni lacome scot vânatul lor și-l bagă în traista lor. Nu vrem să atingem unele afaceri gingașe de interes imens cu cari își frământă capul fel de capete mari pentru a încunjura un oarecare desastru, încurcături ce cad în spatele aceluiaș d. L u p u. Nu voim să o facem pentru ca să nu ni se zică că suntem dintre aceia cari discreditează etc....

Dar d. L u p u nu e numai negustor de lemne și de bancă, el e negustor de suflete, de aceea trebuie toți aceia să fie pe pază, de cari, acum, pentru alegeri, se apropie șiretul. El e cu atât mai periculos după ce am văzut ce rușinoasă negustorie de suflete a fost în stare să facă, vânzând atâtea conștiinți românești unui dușman. Căci doar în vremea lui a luitat, încă, că Stocki, acel care, devenit vicecăpitan, își făcea de cap în țară, a fost ales în rândul celalalt în dietă numai cu ajutorul d-lui L u p u și a celor ce ascultau de el. Și în protiva cui a fost ales Stocki? În protiva unui român, a d-lui Nicu Flondor. Și cu ce majoritate? Cu trei voturi! Nu înseamnă aceasta o rușinoasă și hâdoasă negustorie de suflete?

Acum, d. L u p u a și scos o gazetă pe care o numește „Glasul Poporului“. Glasul poporului? Aha, glas! Lupu dă alegătorilor un „glas“ gazetăresc, pentru ca să capete „glasuri“ la alegere. Vedeți, că se potrivește. Însă, o spun pe credință, dacă această gazetă nouă ar fi să poarte un nume potrivit cu firea sa, ar trebui să se cheme „Glasul Lupului nesățios“, căci nu e alta decât glasul setei de averi și măririi a domnului care poartă numele acelei dihanii — nomen et omen! Dar să ne oprim cu gluma, că se va zice că bajocurim; bajocura o lăsăm acelor cari au pentru ea patentă documentată în răposata „Voință“. Vrem să spunem numai că cu cel dintâiu număr „Glasul Poporului“ a început deja a împlini slujba de sâmbriaș al Rușilor, dușmanilor noștri de moarte, îndemnând pe inginerul Mintencu, care candidează împotriva lui S p e n u l, să se re-

tragă, căci districtul respectiv ar fi rusesc. Dar tocmai cea mai mare parte a aceluia district a ales în dietă pe d. forșmaistru C u p a r e n c u, și după catastrul alegătorilor, Românii în acel district (Cernăuți-Sirete-Storojineț) sunt cel puțin tot atâția cât Rușii, dacă nu chiar și mai mulți. De ce să stăpânească jumătatea de Ruși peste cealaltă jumătate de Români? De ce să nu încercăm noi Românii a fi odată deasupra? Dar vedeți, așa o izbândă națională nu încapă în coloanele de contabilitate comercială a d-lui L u p u, căci d-sa o combate: a scris întâiu personal d-lui M i n t e n c u să se retragă, și apoi a scos o gazetă ca să-i mai spuie odată un sfat părintesc la porunca lui K o k o. Nu putem să ne reținem să nu calificăm această procedură de o potlogărie politică. Am înțelege și ne-am bucura, dacă d. L u p u ar spune d-lui M i n t e n c u: uite, dragă, dumiata ești încă tânăr, fără mijloace, nu vei putea ținea lupta; lasă-mă pe mine, că candidez eu împotriva Rusului. Și atunci am chiui de bucurie, mic și mare și am sprijini candidatura d-sale, pentrucă ne-ar duce la un pas înainte în stăpânirea acestui pământ pe care ne-au strâmtorit acum atât de mult venitiicii. Ne-am bucura, pentrucă d. L u p u ar arăta atunci că are în vedere binele național, dar vedeți, pârdaonica de negustorie știe altă poruncă: frate ne-frate, dar brânza-i pe bani!

D. L u p u s'a lăsat întâiu de deputăție în parlament, ca să ajungă prezident la banca țării. Acum, după ce și-a strâns averiică, ar vrea să fie iar în parlament, căci influența câștigată astfel, i-ar da prilej să mai înmulțească averea din sumele ce le-a câștigat până acuma. Banca țării singură îi pare acum prea slab izvor. Și vedeți, mai vine una: dacă e ales deputat, d. L u p u nu mai poate rămânea prezident la bancă. El se va duce, și banca îi va plăti pensie; și poate să-și închipuie oricine că pensia d-lui L u p u nu va putea fi hitioană: deci, saltă poporul, că ai de ce să te bucuri!

Iată de ce și din câte motive ne punem pe partea d-lui I s o p e s c u l care a fost reprezentantul districtului Storojineț-Cernăuți până acuma. Credeam un timp că vom putea fi neutrali, ca să nu sporim zarva națională, însă împrejurările ne silesc: nu putem să suferim ca interesele noastre naționale să fie supuse în mod gheșeftăresc influenței străine. Rugăm deci pe alegătorii districtului electoral Cernăuți-Storojineț să deie cu toții glasurile d-lui **Dr. C. Isopescul-Greul.**

III. Rugăm în fine, din interes național, pe toți acei dintre Români, cari se află în districtul electoral pe jumătate rusesc pe

jumătate românesc al deputatului rus Spenul, să lucre din răspuneri pentru reușita d-lui Mintencu, inginer în Câmpulung. Dacă un Lupu sprijinește pe față încălcarea Românismlui pe plaiurile Bucovinei, nația are datoria să arate că năzuințele noastre nu pot suferi retrageri și concesii, ci pretind înaintare, recăștigare a celor pierdute.

Apel.

Românilor, în 13 Iunie 1911 pășesc alegătorii cercului electoral VI la urnă. Acest cerc electoral a fost jertfit la ultima alegere imperială în mod regretabil și fără luptă ucrainului Spenul Nekolay. Majoritatea alegătorilor din acest cerc electoral au fost înțroduși la cererea lor proprie în listele catastrului cercurilor electorale românești. Cu toate că mai multe mii de alegători au reclamat, să fie înțroduși în catastroful român, cererea lor a fost respinsă și ei trecuți cu sila în catastroful rutean. Aceasta însă **nu împiedecă**, pe alegători să voteze în ziua de 13 Iunie 1911 **pentru un candidat român**. Rezultatul recensământului arată, că majoritatea locuitorilor din acest cerc sunt Români. De aceea candidatura unui Român în acest cerc nu este nici o încercare ridicolă, ci mai vârtos o necesitate națională. Pierderea acestui cerc, acestei păture de pământ, aproape recăștigată prin luptă crâncenă ar fi **o adevărată trădare de neam**; cu atât mai mult, că acest cerc a fost represintat totdeauna prin Români. La penultima alegere a reușit d. Aurel Onciul să fie ales aci, cu toate că referințele de atunci erau cu mult mai nefavorabile, fiindcă comune mari rusești, ca: Rohozna, Rarancea, Toporouți etc. făceau parte din acest cerc.

Să lăsăm întradevăr ca în oceanul cotropitor al slavismului să se înee fără a mișca un deget măcar, comune mari românești, ca Cuciurul-mare, unde s'au constatat la ultimul recensământ aproximativ 10.000 suflete românești, dintre cari 3200 sunt alegători, și ca Mihalcea, acest sat conștient de menirea sa națională, care a închis cu putere școala ruteană de acolo, fiindcă i se refuzase în curs de mai mulți ani deschiderea unei școli românești; apoi Chicera, Camenca, Corcești, Jadova și de abia recăștigatele comune Brocăuții-noi, Volcineț și m. a.? Aceste comune singure reprezintă majoritatea alegătorilor întregului cerc electoral. Spre realizarea acestui scop se recere muncă

de fier, bani și înainte de toate trebuie destinat pentru acest cerc cel mai apt bărbat. De aceea a hotărât un comitet compus din mai mult de o mie de alegători români, să proclame pe fiul de țaran din Cuciurul-mare **Nicolai Mintencu**, inginer și profesor la școala profesională din Câmpulung ca contracandidat al ucrainomanului Spenul, ca astfel să intre acest mandat iarăși în mâni românești.

D. Nicolai Mintencu este un bărbat tânăr, energetic și destoinic, care ca student încă a săvârșit fapte mărețe pe terenul național. D-sa este acela, care, ca prezident al societății acad. „România Jună“ a dat imbold la memorabilul congres al studenților români. Tot el a fost primul Român, care a explicat necesitatea catedrei pentru istoria română dela universitatea din Cernăuți și pentru realizarea acestei idei a vorbit într'un mod atât de neînfricoșat și convingător înaintea ministrului de instrucție Marchet, încât chiar ministrul a rostit următoarele cuvinte de recunoștință la adresa tânărului naționalist: „Fericită e acea nație, care crește astfel de fineri, conștii de chemarea lor națională“.

După absolvirea studiilor a înființat d-sa, ca cel dintâiu, mai multe organizațiuni industriale românești, dintre cari societatea productivă a meseriașilor români din Câmpulung, care astăzi a ajuns la înflorire.

D. inginer Mintencu nu e numai un naționalist mare, dar e și cel mai apt bărbat spre a scăpa acest mandat din ghiarele Ucrainilor, dușmanii noștri, cei mai înverșunați. D-sa poșede în mod egal limba română și cea ruteană, bucurându-se totodată de simpatiile nețermurite ale țaranilor din acest cerc. Dovada cea mai bună e, că adunările electorale, ce le-a ținut au reușit foarte bine, fiind bine cercetate.

Dacă s'ar mărgini d. Mintencu la puterile sale proprii fără ajutorul material și moral al intelectualilor români, am trebui să vedem cu lacrimi în ochi și cu inima sfâșiată de durere, cum se prăbușește în mocirla ucraină acest pământ scump românesc, pe a cărui întindere se află pământul românesc istoric Dumbrava-Roșă a lui Ștefan cel Mare.

De aceea trebuie înainte de toate să se înființeze un fond mare de agitație. Aici să luăm exemplul dela spiritul de jertfă al nemților din Bohemia, cari înainte de două luni au adunat suma considerabilă de 200.000 coroane, numai să nu piardă mandatul în mâinile socialiștilor.

Apelăm la sentimentele naționale, bine cunoscute ale intelectualilor, și mai ales ale preoțimei, învățătorimii, studențimii noastre, și a fiecărui suflet românesc, care are neamuri, cunoscuți sau se află și de prezent în acest cerc periclitat, să-și pună puterile lor pe altarul de jertfă al neamului nostru.

Români, faceți-vă datoria!

Colectele sunt a se adresa d-lui: Dr. Ioan cav. de Curen cu, profesor, Cernăuți, strada Francisc Nr. 42.

Comitetul alegătorilor români.

Spre orientare urmează mai jos comunele ,cari aparțin acestui cerc electoral:

Mamaieștii-noi, Camena, Chicera, Cuciurmăre, Mihalcea, Mamaieștii-vechi, Revna, Strilecki-Cut; Cerepcăuți, Hliboca, Camenca, Climăuți, Fântâna-albă, Mihuceni, Slobozia-Berlinți, Stârcea, Tărășeni, Vașcăuți, Volcineț; Bobești, Comarești, Slobozia-Comarești, Corcești, Broscăuții-noi, Panca, Jadova.

O carte nouă a d-lui Grigorovița.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Am primit, dela d. Em. Grigorovitză, un volum de aproape 90 pagini, format mic, *) în care se cuprinde o povestire din trecutul Bucovinei, și anume din cele dintâiu timpuri ale încheșării Moldovei. În jurul unei acțiuni simple și scurte, ni se desfășură cu o lăudabilă intuițiune istorică, basată pe cunoștința datelor documentare câte se pot afla despre acel timp, și izvorâte dintr'o imaginație ce nu se pierde în exagerări și fantasmagorii; împrejurările ce promovau sau împiedecau punerea unor temelii solide a Moldovii într'o parte a Bucovinei de azi.

Avem, pe de o parte, populațiunea de munteni români, bucurăși de un început de stăpânire românească sub Bogdan Vodă, adevăratul întemeietor al Moldovei neatârnată, pe de altă parte, în Siret, călugării papistași cu gânduri de propagandă catolică și cu pretenții de influență politică, sprijinită pe autoritatea papei, iar în Solca, cu bogățiile ei de sare pe teritoriul ce se numește azi Cacica, Sașii cu privilegiu dela craiul unguresc, cari nu voiesc să știe de domnul Moldovei, considerând băile de sare ca proprietate regală, și căutând după putință a lărgi hotarele acestei insule străine în teritoriul Moldovei.

*) Em. Grigorovița „Pe a t r a M u e r i i“, povestire din trecutul Bucovinei, București 1911. Depozit: Librăria națională.

De aci, se înțelege, urmează conflicte, și d. Grigorovitza descrie două episoade din aceste certe: unul năvălirea Solcenilor români, în curtea sasului Hărman, proprietarul băilor, pentru a resbuna moartea căpitanului lor Vrabie, prins cu ajutorul unor slujbași unguri chiar în fața altarului când era să se cunune cu Mărioara, și ucis fără judecată, iar altul, arderea mănăstirii papistașe în Siret, pe care autorul o pune în legătură cu episodul dintâiu: Românii, urmărind pe câțiva vinovați, scăpați și primiți în acea mănăstire, asaltă pe streini și le aprind clădirea de-asupra capului.

Mărioara, ieșită din minți în urma nenorocirii zdrobitoare, se suie pe o stâncă de unde privește spre Siret, așteptând venirea iubitului ei Tudor pe care Vodă trebuie să-l aducă cu alaiu la Solca. De-aci numele acelei stânci: „Piatra muerii“.

Stilul povestirii e limpede, popular, expunerea simplă, naturală, figurile sunt bine prinse, ceea ce face că cartea se cetește cu o adevărată plăcere, pe lângă că împărtășește, într'o formă ușoară, și cunoștinți despre un trecut care ne este scump și trebuie cunoscut de orice român.

Am avea încă de adaus, că d. Grigorovitza ar face bine să deie avis „Librăriei naționale“ să trimită cărțile d-sale și pe la Cernăuți, unde nu se prea văd prin librării. Sunt sigur, că mulți se vor grăbi să facă cunoștință mai de-aproape cu scrierile d-sale, ca ale unui scriitor de valoare netăgăduită și, nu în ultimul rând, ale unui literat care nu numai că e dela noi din Bucovina, ci își dă silință să scrie și despre noi, mai ales despre noi.

În cele următoare, dăm și un fragment din povestirea de care vorbim.

vv.

Fragment din „Peatra Muerii“.

Cam pe însărate au și început a se aduna cei chemați, coborând tăcuți de prin plaiurile lor învecinate. Erau toți bărbați vrednici, cei mai mulți încărunțiți de furtunile vremilor, purtând pe mâinile vâjnoase și pârlite de soare, destule semne, că erau deopotrivă deprinse cu munca, dar și cu paloșul, cu gheoga și cu baltagul. Erau printre dânșii însă și bărbați mai tineri, cari totuși văzuse multe în cei șase ani de încercare a Moldovei întemeiate cu ajutorul domnilor maramureșeni. Veniseră cu Bogdan Dragoș, și slujiseră sub scurta domnie a lui Sas Vodă, și acum vedeau răsărind steaua noului vlăstar domnesc și știau bine, că peste puțin au să fie iarăși chemați să-și arate vitejia. Se vedea din fața tuturor, așa pe rând, cum sosiau, că erau firi de oțel, hotărâte să-și apere nu numai ce era al lor, dar să-și pună în joc viața și pentru cinstea

neamului și a legei. Și cum aflaseră din drum despre ce era vorbă, li-se aprinsese par'că ochii la vestea, cumcă se pregătea așa, o leacă de hărțuială cu Nemții și Săcuii din migieși.

Sosind și arhimandritul, vorba s'a deschis fără multă zăbavă și au înțeles îndatamare cu toții, ce înseamnă iscoada băiașilor, după venirea noului Voevod. Voiau să-și hotărnicască ei dela ei locurile, ce le mai trebuiau pentru săpatul sării, până a nu se întări domnia lui Bogdan. Nu știau nătrării, că noul stăpân avuse grijă să tragă hotarul despre ocele crăiești, dăruind credincioșilor săi toate locurile mărginașe dincoace de apa Solonețului și a Solcei, așa, că se cunoștea de acum prea bine, până unde aveau drept să se întindă Nemții băiași cu căutarea lor, lacomă a sărei.

Și s'au înțeles, după scurtă sfātuire și chibzuială, cu toții, că diacul mănăstiresc să așeze împreună cu arhimandritul daniile domnului pe hârtie, una câte una, și Vrabie să se repezească fără zăbavă la domnul, la Siret, și să aducă întărirea, pentru a putea sta de vorbă cu Nemții, când aceștia s'ar mai încumeta să vie din nou și însoții poate și de oamenii părălabului crăiesc din Baia.

Diacul Maxim era fire haină. Și nici mirare nu ne poate cuprinde, când vom spune, că acest țarcovnicel pripăsit la mănăstioara Solcei, deși era viță de român, se svânturase rău pe lume și acum cu tot traiul cuvios și liniștit, par'că nu-și găsia astâmpărul, până nu-și arăta arama de om făarnic. Că nu de giaba petrecuse atâți ani pe la chinoviile rusești de lângă mitropolia din Halici, unde a și învățat meșteșugul pisăresc. Cum a ajuns însă Românașul din Voroneț la Halici, asta era un letopis întreg. Atât se știa, că Maxim fusese luat rob de Tătari, fiind încă copilandru, și a ajuns să fie vândut și revândut în mai multe rânduri, până în cele din urmă a încăput în mâinile arhondarului unei mănăstiri rusești. Acesta, milostivindu-se de flăcău, a pus de l-au învățat carte și l-au tuns în sfârșit monah. Căci aveau fețele sfinte din părțile Haliciului trebuință de călugări români, pentru legăturile lor cu bisericuțele și schitulețele pravoslavnice împrăștiate prin largul Moldovei de apoi.

Nici că s'a uscat de tot pana de cocor, cu care scrisese cel din urmă zapis și nici nu pornise bine căpitanul Vrabie cu sulul de țarfaloage spre Siret, când părințelul Maxim a și chitit prilej, să o apuce spre dealul lui Vodă și să caute întâlnire cu popa Clar, tovarășul său de uneltiri, dela ocele. Și i-a spus, pe bani, — sau pe ce va fi fost, — vânzătorul de neam tot, tot. Că au înțeles repede și călugărul papistaș, cât și stăpânii săi, ce aveau de făcut,

pentruca să preîntîmpine măsurile supușilor Domnului. Îndată ce Caiafa de diac l-a părăsit pe Clar, bătrânul Hărman a repezit, la rîndul său, un sol călare la pîrcălabul dela Baia, vestindu-l despre cele ce se pregăteau cu ruga, să trimită în grabă un crainic și câțiva paștiri, ca să se ieie fără zăbavă în stăpînire locurile pentru locnele nouă.

A doua zi, cum era sfînta Duminică, se părea că ziua va trece liniștită pentru toți. Clopotul bisericei mănăstioarei suna pentru vecernie și arhimandritul, Sofronie, lepădând fermeneaua, în care era îmbrăcat, privea din cerdăcuțul chiliei sale spre luminișul dinșpre vîrfurile Pleșului. Dar n'a stat mult locului, că a pus repede reasa pe dînsul, spre a se îndrepta la sfînta slujbă. Când iată că la privirea ce a mai aruncat-o odată peste cerdac, afară, a zărit o ceată de oameni călări, cari păreau a fi, se vede treaba niște paștiri bine înarmați, că sclipeau platoșele, coifurile și lăncile în bătaia soarelui, măcar că acesta era spre asfințit. Vedenia asta nu era a bine și starițul s'a și repezit spre curtea bisericei, chemînd călugării în jurul său. După cât înțelegeau cu toții și mai ales după cum bănuia șiretul diac, veniau Nemții cu oamenii crăiești ca să pună mîna pe Slatina-Mare, pînă a nu sosi zapisele întărite de Voievodul / Cămergea, vezi doamne, încă pe atunci vorba ceea, că cine sosește întăiu la rînd, acela și macină mai curînd, și știa moș Hărman asta bine, că doar ce grabă era să-l roadă, de a veni, așa chiar în zi de sărbătoare, cu paștiri la spate. Ce nu pricepeau însă sfinții părinți, era, că de unde putură să afle Nemții dela ocne, ce hotărăseră oamenii la Solca. Erau ei să descoase taina acestui lucru, sau nu, dar atît, că primejdia se apropia văzînd cu ochii. Chemarea la rugăciuni nu-i lăsa însă să mai steie pe gânduri, ce și cum avea să se facă, și au intrat deci repede în biserică. Diacul Maxim a găsit totuși destulă vreme să șoptească poslușnicului său, să meargă spre plaiul Slatinei, ca să vadă ce se petrece.

La gospodăria lui moș Buculeiu s'a fost încins o leacă de petrecere, așa în pregătirea nunții Mărioarei cu Vrabie, care avea să se facă Joia ce venia, fiind în acea zi sărbătoare mare. Pînă atunci avea să fie întors de bună samă căpitanul cu zapisele, aducînd poate și ceva știre dela domnie. Și erau toți deopotrivă de veseli, afară de bătrîna mamă a lui Tudor, care par'că avea ceva pe suflet și tot suspina. Moș Buculeiu, dimpotrivă, era vesel ca niciodată și tot îi da rînd burdufului cu vin gălbui, ce i-l adusese un cumnat al său, de vale, din podgoriile Cotnarilor. Și cimpo-

ierul chior Dorofteiu din Prisloape, cum se întâmplase, că să cază și el pe acolo, le bâzâia celor adunați câte una din cele lungi și duioase, scurtate numai cât cu chiote, ce resunau din vreme în vreme.

Printre chiote s'a auzit însă deodată sunetul unui corn, prea cunoscut tuturor celor din casă. Venia dela trâmbițașul crăiesc și însemna cumcă să vină oamenii să asculte știre dela stăpânire.

Au dat fugă aproape toți în partea de unde veniau sunetele, și a venit în urma lor și bătrânul Buculeiu, căruia par'că-i spunea ceva, că chiar de dânsul are să se lege vorba și pricina. Și așa a și fost. Căci crainicul cu stegulețul în mână, vestea tocmai, cumcă pârcălabul dela Baia, în numele Măriei sale craiului Ludovic al Ungariei, a hotărât să ia în stăpânire muntele slătina Mare, cu toate plaiurile și coborâșurile, până în muntele Pleșului, și să le deie în sama marelui meșter de ocne, spre a se folosi de aceste locuri, în vederea scosului sărei. Iar locuitorilor din moșia iuată, să li-se deie îndoit atâta pământ în altă parte, unde vor cădea la înțelegere acei locuitori cu oamenii pârcălabului, ce vor face hotărnicia.

Lui Buculeiu nu-i venia să crează asemenea nelegiuire, și ori cât a cercat să tâlcuiască pe graiul său nedepins cu vorbe iscusite, nedreptatea, ce se aducea oamenilor, crainicul se făcea, că nici nu aude ce i-se spunea. Ba chiar în fața oamenilor adunați în jurul bătrânului fruntaș, a poruncit să înceapă hotărnicirea și baterea țarușilor pe la capetele laturilor. Românii oțăriți în inimile lor de această siluire, s'au tras o clipă la o parte și părea o vreme, că ei au și prins a se împărăștia spre casele lor. Nu mântuiseră însă cei dela ocne să-și facă movilișurile de bolovani în jurul țarușilor înfipti, și nici isprăvisse crainicul cu pisarul său, să-și însemneze hotărnicia, când iată că s'au pornit pe urma unui strigăt lung, oameni din toate părțile asupra celor cu țarușii și au început să sfarme semnele de hotare.

O încăerare cumplită s'a iscat îndată între oamenii dela ocne și între Moldoveni, în vreme ce moș Buculeiu și cu cumnatu-său Roșculeț s'au apropiat cu pași dârzi de bătrânul Hărman și de crainic și li-au spus verde în ochi, să-și vadă de treabă și să plece cu slujitorii lor, căci altfel se întâmplă moarte de om.

Meșterul ocnelor Hărman, nu se așteptase, — se vede, — la așa fel de sfârșit, că, după ce a schimbat repede câteva vorbe cu crainicul, acesta a făcut în taină semn la panțirii, ce stau împrejurul lor, și dânsii, puși la cale pe semne dinainte, s'au și aruncat

năprasnic asupra lui Buculeiu și asupra lui Roșculeț și, trântindu-i la pământ, mi i-au legat fașă. Apoi i-au ridicat pe un cal slobod, ca pe niște desagi și au luat-o cu toții la goană, în vale. Cei rămași pe jos, când au băgat de samă lucrul acesta, au și încetat de a se mai hârțui și prinseră a fugi pe urma celor călări.

Jalea și plânsetele la casa lui Buculeiu, unde veniseră și femeia cu cei cinci copii ai lui Roșculeț, erau sfâșietoare și-l zăpăceau cumplit pe Vrăbie (întors dela Siret), care suferea pe urma fărădelegii făptuite asupra tatălui Mărioarei, tot așa de cumplit ca și fata singură. Decât el nu și-a pierdut capul și stăpânindu-și bărbătește durerea, s'a pus cu cei de față, vecini și oameni veniți din întâmplare, la sfat și au hotărât să se ducă îndată gloată, cu toți, la ocne și să-i scape pe cei robiți. Și cum se întâmplase, că tocmai în seara aceea o ceată de Maramureșeni spre Siret, mergând s'au luat din popas la voroavă cu Sălcenii, au și stat toți ca unul să se repeadă cu căpitanul Vrăbie la cuibul sumeților de Nemți...

Adunările din Căbești, Costești și Broscăuți.

În 6 I. c. a ținut d. deputat Cuparencu însoțit de vicepreședintele Societății Mazililor și Răzeșilor d. Dr. Cuparencu o adunare în Căbești. La 2 oare a sosit un banderiu de călăreți din Costești cu o muzică care întona „Deșteaptă-te Române“ și toți mazilii și răzeșii din Căbești și împrejurime petrecând pe noul lor deputat la localitățile d-nei Aristia de Cuparencu, unde a avut loc adunarea. Aici fu întâmpinat deputatul de d. părinte Teodosie Mardari după vechiul obicei cu pâine și sare. Dl Cuparencu mulțami alegătorilor pentru voturile primite în 2 April și promițându-li tot sprijinul său pentru cauza răzășească, îi îndeamnă pe mazili și răzeși, să ție cu sfințenie la legea și limba străbună. Te cuprindea un simț de duioșie, când vedeai, cu câtă atenție și dragoste, și unii lăcrămând, ascultau frumoasa vorbire a deputatului care afară de consilierul Bejan a pășit ca primul deputat român înaintea mazililor din satele înstrămate.

D. prof. Dr. Cuparencu a accentuat rolul istoric al răzeșilor, însemnătatea gazetei răzășești și i-a îndemnat pe cei prezenți; să-și trimeată copiii la școlile din Cernăuți, unde să învețe românește, promițând sprijin din partea „Soc. Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ la copiii celor sărmani.

În acelaș sens li-a vorbit răzeșilor d. paroh Eus. Procopovici în limba ruteană și în pilde frumoase.

Ca și la adunarea din Piedecăuți am auzit strigătul general: „Dați-ne, d-le deputat, școală românească și învățători români, și grijiți, să căpătăm un drum mai bun“.

La orele 4 p. m. oaspeții Cernăuțeni și-au luat rămas bun în mijlocul unei manifestații frumoase însoțiți de un mare banderiu până la Costești. La granița Costeștilor a urmat primirea oaspeților după obiceiul străbun prin superiorul î. p. d. Ioan cav. de Barbier, care a salutat cu o frumoasă cuvântare românească pe deputatul răzășesc. Până la casa d-lui notar Vasile cav. de Tudan a fost primirea deputatului un triumf strălucit. Toată comuna era în mișcare, erai încântat de însuflețirea ce domnia la toți. Am stat uimit în fața acestei călduroase primiri și am simțit o încredere desăvârșită în conștiința națională deșteptată a Costeștenilor. Vedea roadele muncii prestate de 10 ani a d-lor D. cav. de Bejan și Dr. Cuparencu. Ceteai din fețele vesele, că începe a cădea jugul secular al sclăviei și că s'a ivit o rază a luminei isbovitoare!

Numai învățătorii ucraini priviau cu jale și desperare din depărtare.

La locul destinației l'a întâmpinat pe deputat d. notar Tudan cu pâne și sare și cu o avorbire adânc simțită. Afară de d. duputat au mai vorbit Dr. Cuparencu, parohul Ioan de Popescul din Stănești de sus pe Ceremuș și parohul Eus. Procopovici. Toți oratorii au insistat asupra bisericii, școalei și limbei românești. Conștiința națională a încolțit și lupta sfântă pentru drepturile noastre naționale și istorice a fost declarată.

Această pornire ne încurajează sufletele. Noi credem că de acum înainte nu vor mai prinde rădăcini viclesugurile dușmanului de veacuri, intrigile și răutățile celor orbiți de locul mării și de veninul urei pizmașe.

D-lor Isidor cav. de Barbier și Tudan li se cuvine mulțămăie frățească și cinste pentru ospitala primire și găzduire a oaspeților.

*

În 7 c. au ținut d-nii Cuparencu o adunare la Broscăuții-vechi în sala comunală. Deputatul mulțămeste alegătorilor și și anunță candidatura pentru parlament apelând la ajutorul răzășimii. Cu o oră mai nainte a avut loc o adunare a deputatului

Const. Isopescul-Grecul. Parohul Popovici salută pe deputatul I. Cuparencu și pe reprezentantul Soc. Maz. și Răz. prof. Cuparencu și roagă mai departe ajutor pentru afacerile ardente ale Broscăuțenilor. — Dr. Cuparencu mulțamește pentru frumoasele ovațiuni, desvoaltă istoricul răzeșilor, salută deputații noi, amintește activitatea rodnică a d-lui Isopescul ca deputat în parlament și a d-lui Cuparencu ca tânăr deputat în părțile Prutului. Îndeamnă la citirea și abonarea gazetei, promite la propunerea d-lui părinte Ioan Luția a pune la dispoziția răzeșilor sârmani 20 exemplare de gazetă gratuit. Cere unire și cinste, participare număroasă la adunările societății, să cultive limba neamului și legea strămoșească; îndeamnă să trimită răzeșii copiii la școli românești și promite sprijinul societății. Dr. Cuparencu încheie orățiunea sa cu cuvintele: „La voi am început activitatea mea și a fost un bun augur pentru viitor, căci am aflat dragoste și însuflețire la toată suflarea răzeșească dela mașurile Nistrului și până la Mușenița și Banila-mold., Broscăuții formează frontiera, până unde ajung valurile slavismului și aici trebuie să li se pună stavilă statornică“.

Toate adunările s'au sfârșit cu un puternic: „Trăiască Maiestatea Sa“.

Transmitem mulțămitele noastre d-lui sup. Mihaiu de Popescul pentru frumoasa primire, ce-am aflat-o în casa d-sale.

Mazilul.

Declarație.

În urma unei înțelegeri cu d. Nico cav. de Vlad, declar că renunț la candidatura mea anunțată în cercul Vașcău-Stănești și rog pe toți mazilii și răzeșii cari au avut de gând să voteze pe mine, să binevoiască a vota în 13 Iunie a. c. pe d. Nico cav. de Vlad, paroh ort. or. în Nepolocăuț. Dl Vlad e mazil de origine și mare luptător al cauzei răzeșești; dela el putem aștepta cu siguranță, că va reprezenta foarte energic și conștiincios interesele noastre.

Prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu.

Știri mărunte.

Cununie. Dl Andronic Șcraba, teolog absolvat, s'a căsătorit în 8 c. cu d-șoara Elena Strilciuc, fiica cantorului din Cerepcăuț, Teodor Strilciuc.

Numiri. D. teol. abs. Dionisie Muntean a fost numit administrator parohial în Czarnypotok, iar teol. abs. Petru cav. de Teutul cooperator la Vilaucea.

Permutări. Dl Aurelian Șcraba, concipist guvernial în Câmpulung, e atașat guvernului local; dl oficial Mihaiu cav. de Cocea din Nouăsuliță e transferat la Cernăuți.

Jubileu rar. În 14 April a. c. și-a sărbăt jubileul de 70 ani în cerc răstrâns familiar d. Isidor cav. de Bărbier, exarh și paroh în Căbești. Dl Bărbier e un stâlp puternic al națiunii noastre și o podoabă a mazelilor noștri; ținem deci de o datorie plăcută să-i trimitem și din partea noastră, deși post festum, felicitările noastre.

Examenul de capacitate la secția cu limba de instrucție română l-au prestat în terminul de vară următoarele învățătoare și învățători: d-na Stefania Iacovița și d-șoarele: Victoria Ianovici, Stefania de Onciul, Cleonia Vrăbiuță; d-nii: Ilie Iacovița, Grigorie cav. de Isar, Emilian Voronca, Alex. cav. de Zopa.

Adunări generale extraordinare va ținea „Soc. Mazililor și Răzeșilor bucovineni“ în luna viitoare în următoarele comune:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

3 Iunie la orele 12 în Comarești, la orele 4 în Panca; 4 Iunie în Banila-mold.; 11 Iunie în Igești; 12 Iunie în Ropcea.

Mazilii și răzeșii să participe la aceste adunări în număr cât de considerabil.

O fundațiune de 10.000 cor. Nu de mult răpăusatul superior Teodor Leuciuc, a donat „societății pentru cultura și literatura rom.“ 10.000 coroane. Fapta aceasta atât de măreață a vrednicului superior ne-a face să-l pomenim în veci între cei mai iluștri bărbați ai greu încercatului nostru neam. Deie Domnul sfânt ca fapta aceasta a harnicului bărbat să afle cât mai mulți imitatori, căci pe zi ce mergem se înmulțesc greutățile, care trebuiesc învinse.

Reprezentările Armoniei au reușit excelent. Din lipsă de spațiu vom publica aprecierea noastră asupra acestora în numărul viitor.

A apărut broșura „Apel către Răzeșii din satele înstrăinate“, o reproducere a articolelor noastre publicate sub titlul „Apel către Răzeșii de peste Prut“. Broșura e o încercare de a schița istoria Răzășimii și arată pericolul slavismului, chemând la deșteptare națională pe Răzeșii rutenizați. Se poate ceti

cu folos de orice Român ce se interesează de chestia națională în Bucovina. — Ediția gazetei noastre. Prețul 30 bani. — Se expediază și prin poștă, costând 3 bani mai mult pentru porto. Prețul se poate trimite și în mărci poștale.

Un concert de elevi. Joi în 11 Maiu 1911 au dat elevii români dela liceul III de stat un concert. A reușit atât în privința morală cât și în cea materială. S'au cântat cântece religioase și naționale, s'a declamat și s'a ținut o conferință despre iubitul nostru poet G. Rotică de elevul Vasca. Laudă i se cuvine inițiatorului întreprinderii d-lui profesor Rabener și d-lui stud. teol. Vasiloschi, care a condus corul.

Soc. acad. „Junimea“ va reprezenta piesa d-lui Locusteanu „Funcționarul dela domenii“ și anume la Suceava în 25 Maiu, la Rădăuți în 1 Iunie și în Cernăuți în 3 Iunie. — După represintare se va dansa. Detaluri pe afișe.

Vine Liciu. În 16 Iunie se vor începe reprezentările trupei teatrale Liciu din București. Biletele se capătă la d. prof. Tofan, strada reședinței. În numărul viitor mai mult.

Ungaria. Numărul Românilor, după recensământul cel mai nou, e de 3 milioane și 23 mii. Numărul Românilor din Ungaria a crescut deci în ultimii zece ani cu 223 mii.

Întrunirile acad. rom. „Bucovina“ și „Moldova“ aranjează în păduricea Horecei în 28 Mai c. la orele 3 p. m. o excursie împreună cu dans. Invitări speciale nu se trimit. Persoanele, care sunt de regulă invitate la întreprinderile susnumitelor întruniri, să se privească pe calea aceasta de invitate. În caz de timp nefavorabil excursia va avea loc în 18 Iunie a. c.

Liceul i. r. al III-lea de stat în Cernăuți. Examinele de bacalaureat în scris află loc în termenul de vară 1911 în timpul dela 6 până 9 Iunie a. c. — Examinele prealabile atât pentru acei elevi esteri, cari au fost admiși pentru termenul de toamnă, cât și pentru acei, cari trebuie să se supui încă înainte de examenul de bacalaureat în scris (în termenul de vară) unui examen de corigență, se vor ține în 1, 2 și 6 Iunie a. c.

Abonații

gazeti noastre sunt rugați să-și achite cât mai în curând abonamentul, pe 6 luni căci de altfel le vom trimite admonieri speciale. =====

Proprietar și editor: Prof. Dr. Iancu cav. de Cuparencu. — Redactor responsabil: Teofil cav. de Manescu. — Societatea tipografică bucoviană în Cernăuți.